

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Svěřenský a nadační fond, jejich podobnosti a rozdíly

Soukromý svěřenský fond a nadační fond jsou instituty českého práva, které se v posledních letech dostaly do povědomí širší veřejnosti v souvislosti s čím dál palčivější otázkou týkající se ochrany a správy majetku, a to na různých úrovních od „drobnějšího“ osobního nebo rodinného majetku, který představují například rodinné nemovitosti, až po ochranu majetkových účastí ve velkých podnikatelských skupinách. Využití jednoho z těchto nástrojů podporuje mimo jiné také skutečnost, že jejich prostřednictvím je umožněno přijetí komplexního nastavení ochrany a správy majetku.

Požadované řešení v sobě obvykle zahrnuje nejen efektivní odstínění majetku od negativních nenadálých událostí, jež mohou postihnout zakladatele, ale také zajištění určité nedělitelnosti majetku a umožnění jeho využívání dalšími generacemi, a to v maximální možné míře dle představ osoby, která za svůj život majetek nashromáždila.

K tomu, aby bylo vybráno to nejvhodnější řešení pro konkrétní případ, je dobré znát specifika svěřenského a nadačního fondu. Přestože se může na první pohled zdát, že se jedná o prakticky totožné instituty, ve skutečnosti tomu tak není. Níže proto přinášíme přehled několika základních aspektů, v nichž se mezi sebou svěřenský a nadační fond liší.

Založení

Svěřenský fond může být zřízen za života zakladatele, a to vyčleněním majetku zakladatele, jeho svěřením správcí smlouvu nebo pořízením pro případ smrti a přijetím tohoto majetku do správy správcem.[\[1\]](#) Zároveň musí mít každý svěřenský fond svůj statut, který upravuje fungování fondu. Tento statut vydává zakladatel a je pro něj vyžadována forma veřejné listiny.[\[2\]](#)

Nadační fond je založen přijetím zakládací listiny, bez zákonem předepsané formy, nebo pořízením pro případ smrti.[\[3\]](#) Vedle zakládací listiny může mít nadační fond také statut, který může blíže upravovat vnitřní fungování fondu.

Vznik pak nastává u svěřenského fondu zápisem do evidence svěřenských fondů, respektive smrtí zakladatele v případě jeho zřízení pořízením pro případ smrti,[\[4\]](#) a u nadačního fondu vždy zápisem do nadačního rejstříku.[\[5\]](#)

Právní osobnost a orgány

Svěřenský fond je souhrnem majetku bez právní osobnosti, a proto je často nazývaný entitou tzv. „sui generis“. Z tohoto důvodu tak nemůže svěřenský fond přímo vstupovat do práv a povinností. Za svěřenský fond proto vždy jedná správce nebo více správců, kteří jednají svým jménem, avšak na účet svěřenského fondu.[\[6\]](#) Způsob jednání za svěřenský fond je upraven v jeho statutu. Svěřenským správcem může být výlučně fyzická osoba[\[7\]](#), a to včetně zakladatele nebo osoby obmyšlené, avšak v takovém případě musí funkci svěřenského správce vykonávat spolu s nimi také alespoň jedna další nezávislá osoba.[\[8\]](#) Vedle svěřenského správce, který je povinným orgánem svěřenského fondu, mohou být ve statutu ustanoveny další, nepovinné, orgány jako např. protektor nebo rodinná rada,

které nejčastěji vykonávají kontrolní činnost.

Nadační fond je proti tomu běžnou právnickou osobou, která disponuje právní osobností. Nadační fond je ze zákona povinen vytvořit statutární orgán, kterým je správní rada, a kontrolní orgán, kterým je dozorčí rada, případně revizor.[\[9\]](#) Počet členů správní rady ani způsob jednání, případně jiná omezení nejsou v zákoně stanoveny, a proto může být členem vedle fyzické také právnická osoba, dále zakladatel nebo osoba, které má být z nadačního fondu plněno, a to aniž by s nimi musela být členem jakákoliv nezávislá osoba jako v případě svěřenského fondu. Jedinou výjimku tvoří členové kontrolního orgánu, kteří z důvodu zcela zjevného střetu zájmu mezi statutárním a kontrolním orgánem nemohou být členy obou orgánů zároveň. Zakládací listina nadačního fondu pak může ustanovit doplňující orgány s vymezeným zaměřením.

Účel

V tomto článku popisovaný svěřenský fond je svěřenský fond zřízený za soukromým účelem, neboť svěřenský fond zřízený za účelem veřejně prospěšným by nemohl efektivně sloužit k naplnění předmětných cílů, tedy ochraně a správě soukromého majetku zakladatele. Přímo z úpravy svěřenského fondu vyplývá, že soukromý svěřenský fond je koncipován jako institut pro správu majetku ve prospěch určité osoby nebo osob a zároveň může být zřízen výlučně za výdělečným účelem k dosahování zisku.[\[10\]](#) Konkrétní detailní vymezení účelů, pro něž byl svěřenský fond zřízen, vždy vymezuje zakladatel v rámci statutu daného svěřenského fondu.

Nadační fond může být zřízen k účelu užitečnému společensky nebo hospodářsky.[\[11\]](#) Nadační fond nemůže být založen primárně za výdělečným účelem k dosahování zisku, z čehož také vyplývá skutečnost, že nadační fond je oprávněn vyvíjet podnikatelskou činnost, ale vždy pouze jako vedlejší a pro účely podpory hlavního účelu.

Skutečnost, že úprava nadačního fondu nestanovuje výslovně možnost soukromého účelu, jak je tomu právě u svěřenského fondu, kdy tento musí být dovozován jako součást účelu hospodářsky užitečného, může mít své původy i ve skutečnosti, že dřívější úprava tohoto institutu umožňovala založení nadačního fondu pouze za účelem dosažení obecně prospěšných cílů.[\[12\]](#)

Majetek fondu

Svěřenský fond jakožto souhrn majetku bez právní osobnosti nemá de facto žádného vlastníka. Správu majetku v plném rozsahu vykonává svěřenský správce nebo správci, a to v souladu s pravidly nastavenými ve statutu.[\[13\]](#) Prvotní majetek vyčleňuje zakladatel fondu, přičemž není stanovena určitá minimální hodnota, které by vyčleňovaný majetek musel dosahovat. Následně může jakákoliv osoba zvýšit majetek fondu vložением věci nebo finančních prostředků do svěřenského fondu. Z osoby, která zvýšila majetek svěřenského fondu, se nestává obmyšlená osoba ani jí nevznikají žádná speciální práva nebo povinnosti. Majetek alokovaný ve svěřenském fondu je možné investovat i zatížit právy třetích osob, pokud takového nakládání s majetkem nezapovídá statut.[\[14\]](#)

Veškerý majetek nadačního fondu je přímo v jeho vlastnictví. Nadační fond získává majetek z vkladů a darů zakladatele nebo třetích osob. Ani pro vklady a dary nadačnímu fondu není zákonem stanovena žádná minimální hodnota. Vklady ani dary nadačnímu fondu s sebou nenesou bez dalšího vznik jakýchkoliv práv k nadačnímu fondu. Majetek ve vlastnictví nadačního fondu nemůže být zastaven ani jinak sloužit k zajištění jakéhokoliv dluhu. Tento majetek sice lze investovat, avšak v takovém případě se vždy musí jednat o obezřetnou investici.[\[15\]](#)

Změna zakladatelského právního jednání

Ohledně možnosti změny statutu svěřenského fondu se vedou velké diskuse prakticky od doby zakotvení tohoto institutu v občanském zákoníku. Po několik let převládal názor, že s výjimkou změny statutu zásahem soudu[16] nelze za žádných okolností statut změnit. V posledních letech se více ozývaly názory akcentující soukromoprávní charakter institutu svěřenského fondu a s ním i možnost změny statutu, avšak pouze a výlučně za podmínky, že případná změna následuje vůli zakladatele svěřenského fondu. V praxi tak nemůže dojít ke změně statutu, která by představovala fakticky přijetí nového statutu (tzv. resettlement) ani změnu účelu svěřenského fondu a současně statut již od počátku s možností jeho změny musí přímo počítat a ideálně také stanovovat i postup, jak je možné tuto změnu realizovat, zejména orgán v rámci fondu, který o takové změně může rozhodnout. Tento názor byl v obecné rovině již také potvrzen v recentní rozhodovací praxi soudů.[17]

U nadačního fondu nikdy obdobná diskuse jako u svěřenského fondu nevznikla, neboť zakládací listina i případný statut nadačního fondu jsou obecně měnitelné. Zakladatel může stanovit rozsah změn, které mohou být provedeny, stejně jako svěřit pravomoc ke změně zakladatelské listiny libovolnému orgánu nadačního fondu. V případě, že by mělo docházet ke změně účelu nadačního fondu, by pak taková změna musela být výslovně připuštěna v zakládací listině nebo pořízení pro případ smrti, kterým byl nadační fond založen, jinak je taková změna vyloučena.

Závěr

Ať jste jednotlivec, který chrání rodinný majetek, nebo podnikatel zajišťující kontinuitu své společnosti, vhodné nastavení správy a ochrany majetku je zásadním krokem pro zajištění dlouhodobé ochrany a efektivního využití Vaší celoživotní práce, a to dle Vašich představ. Svěřenský a nadační fond nejsou stejnými instituty, každý z nich disponuje specifickými výhodami i omezeními, které je třeba vzít v potaz při rozhodování, který z těchto institutů zvolit. Za účelem výběru pro Vás nejvhodnější varianty k dosažení kýženého cíle je vhodné využít odborných služeb poradců zejm. z řad advokátů a daňových poradců.

Mgr. Ondřej Snopek,
advokát & partner

[AVENTAS s.r.o., advokátní kancelář](#)

Antala Staška 2027/79
140 00 Praha 4

Tel.: +420 603 291 734

Email: info@aventas.cz

[1] Ust. § 1448 zák. č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, v aktuálním znění („OZ“)

[2] Ust. § 1452 OZ

[3] Ust. § 395 OZ

[4] Ust. § 1451 OZ

[5] Ust. § 397 OZ

[6] Ust. § 1448 odst. 3 OZ

[7] Ust. § 1453 OZ

[8] Ust. § 1454 OZ

[9] Ust. § 396 OZ

[10] Ust. § 1449 odst. 2 OZ

[11] Ust. § 394 OZ

[12] Ust. § 1 odst. 1 zák. č. [227/1997](#) Sb., o nadacích a nadačních fondech

[13] Ust. § 1456 OZ

[14] Ust. § 1468 OZ

[15] Ust. § 398 OZ

[16] Ust. § 1469 odst. 2 OZ

[17] Usnesení Okresního soudu ve Vsetíně ze dne 13. 6. 2023, č. j. 52 NC 4201/2023-33

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)